భగవంతుని చుట్టూ....

మంచులో తడిసిన గాలి, అడవిపూల మత్తువాసన, ఎత్తైన పర్వతాలు, క్రిందికి చూస్తే అందమైన లోయలు, చుట్టూ అరణ్యం, క్రింది పట్టణంలో అతి చిన్నగా కనిపించే యూనివర్సిటీ బిల్డింగ్స్, 'గోవిందా' శబ్దంతో మారుమోగే కొండ ప్రాంతం, కళ్ళ ముందు కదలిపోయే మేఘాలు - ఎన్ని సార్లు చూచినా, నిత్యనూతనంగా ఉండే తిరుమల. సప్తగిరుల చుట్టూ మెలికలు తిరుగుతూ వెళుతున్న కారులోంచి ఆసక్తిగా తొంగి చూస్తోంది ద్వారక.

తన జీవితంలో పాతికసంవత్సరాలు గడచినా, తిరుపతికి అతి దగ్గరలో ఉన్నాకూడా ఆమెకు ఇదే తిరుమలకు తొలి ప్రయాణం. రాజమండ్రినుండి తన సహపాఠీ, స్నేహితురాలూ అయిన శారద, తన కుటుంబంతో తిరుపతి వెళుతూ అయిదేళ్ళ తరవాత ద్వారకని చూడాలనే ఆశతో నెల్లూరులో దిగింది. అయిదేళ్ళుగా కాలేజీలో పాఠాలు వల్లిస్తూ విసిగిపోయి, కాస్త రిలీఫ్ కొరకు ఎదురుచూస్తున్న సమయ[ంలో] స్నేహితురాలు రావడంతో చాలా హాయి అనిపించింది ద్వారకకి.

శారదతోపాటు వచ్చినవాళ్ళు అన్న, తమ్ముడు, అమ్మ, అమ్మమ్మ, నాన్నగారు ద్వారకకి పరిచితులే. వాళ్ళందరితో ఒకటి, రెండు రోజులు గడపాలని నిర్ణయించుకున్న ద్వారక వాళ్ళతో బయలుదేరింది.

"అయినే, అమ్మాయ్, నెల్లూరులో ఉండి ఇంతవరకు నువ్వు వెంకటరమణుణ్ణి దర్శించుకోనే లేదా !"

కొన్ని ఏళ్ళుగా శారద అమ్మమ్మ వర్ధనమ్మకు ఏడుకొండల శ్రీనివాసుని దర్శించాలనే కోరిక మహా బలంగా ఉంది. ఈనాటికి విదేశాలనుండి తిరిగి వచ్చిన మనుమడి పుణ్యమా అని ఆ ఆపద మొక్కులవాడిని చూడగలిగినందుకు దాని మూలంగా స్వర్గంలో తన కింత జాగా దొరికినందుకు ఆ వృద్ధురాలికి చాలా సంబరంగా ఉంది. ఇంతటి మహత్తర మైన దేవుడి పాదాల ముందున్న ఈ పిల్ల ఆయనను చూడ డానికీ, ఇంత పుణ్యజలం నెత్తిన చల్లుకోవడానికీ రాలేదంటే ఆమెకు అమిత ఆశ్చర్యంగా ఉంది.

"లేదు, అమ్మమ్మా. అదేమి జాతకమో మొక్కు కుందామంటే ఇంతవరకు ఒక్క ఉపద్రవమైనా రాలేదు." సన్నగా నవ్వింది ద్వారక.

"అవేమి అపభ్రంశపు మాటలూ, చెంప లేసుకో. అమ్మాయ్." అమ్మమ్మ గాభరాకి మనసులో నవ్వువచ్చినా, పైకి బుద్ధిగా చెంప లేసుకుంది ద్వారక.

ఏడు పర్వత శిఖరాలను చుట్టుకుంటూ వచ్చి ఆఖరి శిఖరపు అంచుమీద ఒక్క క్షణం ఆగింది కారు. ఎదురుగా

ఉన్న దృశ్యం చూస్తూనే సర్వం మరిచిపోయింది ద్వారక. రంగురంగుల బొమ్మరిల్లులా అక్కడక్కడ కాలనీలు. ఒక ప్రక్క పెద్ద సత్రం. నిర్మాణంలో మరో సత్రం. గుంపులు గుంపులుగా రకరకాల వాహనాల్లో దిగుతున్న జనం. తండోపతండాలుగా 'గోవిందా' నాదాలతో కాలిబాటన వచ్చే ప్రజానీకం. ఇంతమంది ప్రజలలో. ఇంత విశ్వాసాన్ని ఇంతటి భక్తిభావాన్ని నింపుకున్న, ఈ వెంకటేశ్వరునిమహిమ, మరే దేవతా విగ్రహానికి లేని వైభోగాన్ని స్వంతం చేసుకున్న ఈ శ్రీహరి అదృష్టం ఎంత విశిష్టమైనది!

కారు దిగుతూనే తను ఊహించని స్వాగతానికి విస్తుపోయింది ద్వారక. తను విన్నంతవరకు తిరుమలలో అష్టకష్టాలు పడాలనీ, నిలువ నీడ, త్రాగనీరూ ఉండవనీ, ఎన్ని గంటలు క్యూలో నిలబడ్డా ఆ రోజుకి దర్శనమవుతుందనే నమ్మకం లేదనీ ఇంకా చాలా చాలా....

శారద నాన్న నిరంజనరావుగారి స్నేహితుడు ఒకాయన తిరుమల దేవస్థానం ట్రస్టీమెంబరుగా ఉన్నారు. ఆయన పుణ్యమా అని మంచి కాటేజి, హీటర్ నుండి కావాల్సినన్ని వేన్నీళ్ళు లభించాయి. కాని తన కింతవరకు అనుభవం లేని కష్టాలలోని థ్రిల్‌ను అనుభవించాలనుకున్న ద్వారకకి అది నిరాశే అయింది. వీధి కుళాయిలో కాళ్ళు, చేతులు కడుక్కోవడం, తెచ్చుకున్న పులిహోర, ఫలహారాలు చెట్టుకింద కూర్చుని తినడం, తరవాత క్యూలో నిలబడి నిమిషనిమిషానికీ జరుగుతూ కబుర్లు చెప్పుకోనడం, రకరకాల మనుష్యులు చెప్పుకునే ఊకదంపు కబుర్లు వినడం, చుట్టూ ఉన్న కోతులను

ఊరిస్తూ కొబ్బరికాయలు తినడం .... ఇంకా చాలా చాలా స్వేచ్ఛగా ఊహిస్తున్న ద్వారకి కొన్ని ఫర్లాంగుల దూరమున్న క్యూని దాటుసి తమని గుడిలోకి త్రోసిసరికి పూర్తిగా నిరాశ పడిపోయింది.

గణగణమని గంట మ్రోగింది.

"ఏమిటది?" కుతూహలంగా అడిగింది ద్వారకి

"మనలాంటి వి. ఐ. పి. లు, మంత్రులు, సినిమా నటులు వచ్చినప్పుడు అక్కడ క్యూని ఆపేసి, మనల్ని పంపడానికి చిన్న సిగ్నల్ అది." చెబుతున్న విజయ్ వైపుకు తటాలున తిరిగింది ద్వారకి. ఆమె కళ్ళలో కనపడిన భావం అతనికి బోధపడలేదు. గర్భగుడిలో ప్రవేశించబోతున్నప్పుడు మరో జట్టు వచ్చి తమ ముందుగా కలవడం చూచి అడిగింది ద్వారకి.

"వీళ్ళెలా వచ్చారు?"

ఆమె ఆశ్చర్యానికి సన్నగా నవ్వాడు విజయ్.

"ఇది మరో పెద్ద రికమెండేషనో లేకపోతే ఏ డఫేదారు చేతిలోనో పడిన పది రూపాయల నోటు ఫలితమో అయ్యుంటుంది."

"అయితే దేవుడికికూడా దొంగదారులు చాలా ఉన్నాయన్నమాట. కైలాసానికి డైరెక్ట్ రూటన్న మాట ఇది."

నోటిదాకా వచ్చిన మాటలు నోటిలోనే దాచేసింది ద్వారక. తనకు తెలుసు, వీళ్ళంతా పరమభక్తులు. గర్భగుడి వాకిట నిలుచుని అలాటి మాటలంటే వాళ్ళు సహించలేరు. ఆరు సంవత్సరాలు విదేశాలలో ఉండి, ఇప్పుడు మాతృభూమి మీద కాలుపెట్టిన విజయ్ భక్తిలో పిసమెత్తు భాగం చెక్కు చెదరలేదు. శారద శనివారం భక్తురాలు. ఆమెకు శనివారమంటే ఎక్కడలేని భయం. ఆ రాత్రి హాస్టలులో మంచి కూర తన కిష్టమైనది చేశారంటే చాలు, తింటున్నవాళ్ళని, వండిన నాయర్లను, వడ్డించేవారిని తిట్టుకుంటూ, బయటనుండి తెప్పించుకున్న ఉప్మా తిని, మంచినీళ్ళు తాగి కలలో బహుశా శనివారాన్ని కూడా తిట్టేదేమో! ఒక రకంగా శారదను మెచ్చుకోవాలి. ఎలాటి జిహ్వా చాపల్యం లేనివాళ్ళు శనివారం ఉపవాసం చెయ్యడంలో గొప్ప లేదు. తినాలని గాఢమైన కోరిక ఉండీ పాపం దేవుని పేరిట తన కోరికలను పక్కకు నెడుతుందంటే, అది భక్తి కాని, భయం కాని, విశ్వాసం కాని, శ్లాఘించదగ్గదే. ఇకపోతే, పెద్దవాళ్ళు .... వాళ్ళ భక్తిని గురించి వర్ణించడానికి మాటలు చాలవు - చల్లటి గాలి తాకిడికి ఆమె ఊహాల సరం తెగిపోయింది. ఎయిర్ కూలర్ బాగా పని చేస్తూంది గర్భగుడిలో.

పగిలే కొబ్బరికాయలు, వెలిగే హారతులు, వినిపించే మంత్రాల రణగొణ ధ్వని, రొచ్చు, రొదా ఏదీ లేదు. ఉన్నతంగా ఉన్న భగవంతుని ముందు నిలబడ్డ క్షణం సేపు నిశ్శబ్దంగా మనసులోనే ప్రార్థనలు నివేదించుకోవచ్చు.

గర్భగుడిలో ప్రవేశిస్తూనే, కోరికలకూ, సర్వావేదనలకూ, నివేదనలకూ అతీతమైన ప్రశాంతి, గుండెల నిండా భక్తి, చెయ్యెత్తి నమస్కరించాలని ఒకే ఒక్క భావం ఆమెను చుట్టుముట్టి, అద్వితీయమైన పరవశంలో. ముంచింది.

భగవాన్ !

నీ వైభోగంలో ఎంత మహిమ ఉంది! నీకు పెట్టే ఖర్చులో ఎంత శాంతి ఉంది !

"జరగవమ్మా జరుగు మెడబెట్టి గెంటించుకునేదాకా మీ రింతే."

ప్రగాఢమైన ప్రశాంతినుండి ఉలిక్కిపడి తేరుకుంది ద్వారక. వస్తూ వస్తూ గడప దగ్గర సాష్టాంగపడిన ఒక భక్తురాలిని కర్రతో తడుతూ దీవిస్తున్నాడు ఒక దఫేదారు. ఆమె ఆనందం కర్పూరంలా కరిగిపోయింది, వెనక్కైనా తిరిగి చూడకుండా గబగబా వచ్చేసింది.

"మరీ ఒక్క నిమిషమయినా నిలబడి చూడనీరు." గర్భగుడిలో నుంచి ఇవతల పడ్డాక విచారంగా అంది శారద.

"అంతకంటే గత్యంతరం లేదు, పాపాయ్. ఇంత క్యూ జరగాలంటే మరో మార్గం లేదు."

విజయ్ మాటలతో ఏకీభవిస్తూ తన సహజ హాస్య ధోరణిలో చెబుతూ అంది ద్వారక.

"అదే మంచిది, శారదా. లేకపోతే నీలాటి భక్తురాళ్ళంతా మొక్కేమొక్కులు, కోరే వరాలు వినలేక ఆకాశరాజు అల్లుడు చెవిటివాడై పోగలడు."

"అయ్యో, అయ్యో, అవేం మాటలమ్మాయ్, అపరాధం తల్లీ."

చెంప లేసుకుంటున్న వర్ధనమ్మను వారిస్తూ, "నేను అనగానే అంత మహిమగల దేవుడు చెవిటివాడై పోతాడా, అమ్మమ్మా" అని ఏదో గుర్తు వచ్చినట్టు నిరంజనంగారి వైపు తిరుగుతూ అంది ద్వారకి.

"అయితే, బాబాయ్, ఇంత మంచి కోర్కెలను, పరస్పర విరుద్ధమైనవాటిని తీర్చాలంటే పాపం, పద్మావతీ విభుడు చిక్కుల్లో పడతాడే."

ఆయన ఆప్యాయంగా నవ్వి ఊరుకున్నాడు. విజయ్ అందుకున్నాడు:

"తప్పదు, ద్వారకీ. లంచాలు తీసుకున్నప్పుడు పరిష్కారం చూపించక తప్పదు. అంత బాధ్యత లేనివాడు కాదు మా స్వామి."

"మీ స్వామా? గుత్తకు తీసుకున్నావేమిటి, విజయ్" అని నవ్వి వెంటనే విచారంగా మారిపోతూ అంది:

"ఒక్క విషయం నువ్వు మరిచిపోతున్నావు విజయ్, లంచా లివ్వలేనివాళ్లు కూడా ఉంటారు. అది నువ్వు ఒప్పుకోవాలి."

"ఆయన అల్ప సంతోషి, ద్వారకీ. అపదమొక్కుల వాడికి కనీసం నీలాలు చాలు."

పకపక నవ్వింది ద్వారకి.

"అయితే ఆపద వచ్చినవాడు మొక్కుకుంటే కాని ఆ విషయం ఆయన చెవిదాకా వెళ్ళదా? విజయ్, అంత దయగలవాడు తన భక్తులకు ఆపదలు రాకుండా చేస్తే సరిపోలా?" అని ఆగింది.

"అవునులే. మనుష్యుల తత్త్వాలు అలాంటివే. ఆపదలు రాకపోతే మనకు దేవుడే గుర్తు రాడు."

"ఆయన మహిమను అనుమానించకు, తల్లీ, ఇంటింట ప్రత్యక్ష నిదర్శనాలున్నాయి." అంతవరకు మౌనంగా ఉన్న రావుగారు ఉండబట్టలేక అన్నారు.

"లేదు, బాబాయ్, ఆయన శక్తిని అంచనా వేయడానికి నే నెంతటిదాన్ని!" పెదవులమీద చిరునవ్వు ఉన్నా మాటల్లో నిండుతనం లోపించడం చూచిన శారద ఆమెను ఉత్తేజపరిచే ఉద్దేశంతో మాట మార్చింది.

"వోయ్ గుడ్డిపిల్లా, జాగ్రత్త. నీ కళ్ళజోడు కో తెత్తుకు పోగలడు."

* * *

"అమ్మో, వెయ్యి రూపాయలే! నా కిచ్చెయ్, బాబాయ్, మీ స్వామి పేరు చెప్పుకొని నాలుగు పట్టుచీరలు కొనుక్కుంటాను."

గుడి చుట్టూ ప్రదక్షిణం చేసి వచ్చి చెయ్యెత్తు హుండీ ఎదురుగా నిలబడి నోట్లు లెక్కబెడుతున్న నిరంజనరావు దగ్గర చేరి మారాం చెయ్యసాగింది ద్వారక.

"నీకు నేను కొనిస్తాలేమ్మా."

"అహఁ అది కాదు, బాబాయ్. అంత డబ్బు, ఆ గంగాళంలో పడేస్తుంటే, నాకు ప్రాణం ఒప్పడం లేదు, బాబాయ్."

"అలా అనుకోవడం దోషమమ్మా. అది మొక్కుబడి డబ్బు. శారద చిన్నపిల్లగా ఉన్నప్పుడు పెద్ద జబ్బు చేసింది. అప్పుడు మీ పిన్ని మొక్కుకుంది."

"అయితే, ఇంతవరకు ఆ మొక్కుబడి తీర్చకపోతే మీ దేముడికి కోపం రాదా, బాబాయ్."

"జీవితంలో ఎప్పుడయినా చెల్లించవచ్చంటారు." నవ్వారాయన.

"ఆఁ భలే ఐడియా, బాబాయ్. దేవుడు నోరు లేనివాడు కాబట్టి సరిపోయింది. లేకపోతే వడ్డీతో సహా ఇంకో వెయ్యి రాబట్టుకునేవాడు." గలగల నవ్వింది ద్వారకి.

శారద అందుకుంది: "అయ్యో గట్టిగా అనకే, తల్లీ. దేవుడు వినగలడు. తరువాత కొత్త రెగ్యులేషన్స్ అంటూ రూల్సు మార్చేయగలడు."

వీళ్ళ సంభాషణని మౌనంగా, శ్రద్ధగా వింటున్న విజయ్ రావుగారి వైపు తిరుగుతూ అన్నాడు:

"రూలంటే గుర్తొచ్చింది, నాన్నారూ! మీరు మొక్కుకున్న డబ్బు ఎవ్వరికైనా పంచిపెట్టవచ్చు. వారి

ఖర్చులకుకూడా వాడుకోవచ్చు. తిరిగి తీసుకెళ్ళకుండా ఆయన హుండీలో ఒక్క పైస వేసినా చాలు.”

‘శభాష్. దేముడంటే అలా ఉండాలి. సప్తగిరి చక్రవర్తి మంచి లిబరల్ పర్సనాలిటీ లాగుండే’ అని హుండీలో డబ్బు వేయడానికి ఒక్క అడుగు ముందుకేసిన రావుగారిని ఆపుతూ మరలా అంది:

‘విజయ్ చెప్పింది చాలా చక్కగా ఉంది, బాబాయ్. ఆ డబ్బు తలా కాస్త కొండమీద బిచ్చగాళ్ళకు పంచిపెట్టేయండి. మీ పేరు చెప్పుకుని, జీవితంలో తీరకుండా మిగిలి పోయిన కోర్కెలేమయినా ఉంటే తీర్చుకుంటారు, పాపం.’

ఆయన నవ్వుతూనే తల అడ్డంగా త్రిప్పారు.

‘లేదమ్మా, మీ పిన్ని హుండీలో వేస్తాననే మొక్కుకుంది.’

‘దేవుడు ఏమనుకోడులే, బాబాయ్. అంతగా అయితే భగవంతుని కోర్టులో మీ తరపున నేను వకాల్తా పుచ్చుకుంటాను.’

‘దేముడి డబ్బైనా దుర్వినియోగం కావడం లేదు కదమ్మా. ఆ శ్రీనివాసుని ఆస్తే లేకపోతే తిరుపతిలో యూనివర్సిటీ వెలిసేదా!’

‘అవుననుకో, బాబాయ్. అందరూ అంతో ఇంతో తినగా మిగిలిన డబ్బుతో మంచిపనులు చేస్తున్నారు. నేనూ ఒప్పుకుంటాను. కానీ బ్లాక్ మనీ లక్షలు లక్షలు ఆయన

దోసిట్లో రాలుతున్నప్పుడు కష్టార్జితం మన వెయ్యిరూపాయలు ఆయన జమ పుస్తకంలో ఏ మూల ఇరుక్కుపోతాయో.... లేదు, బాబాయ్. అన్యాయంగా వెయ్యి రూపాయలు వృథా చెయ్యొద్దు మీరు.'

హుండీ చుట్టూ జనం క్షణక్షణానికి పెరిగిపోతున్నారు. ఇక తప్పించుకోవడానికి వీలు లేకపోయిందాయనకు. అప్పటికి ఉన్న అనుమానం బయటపెట్టారు.

"నా స్నేహితు శొకాయన ఇలాగే మొక్కుకుని, వాళ్ళ మాటలు, వీళ్ళ మాటలు విని తలా కాస్త పంచి, మిగిలిందేదో వేసి ఇంటికి తిరిగొచ్చేసరికి పెళ్ళి కెదిగిన కొడుకు కారు ఏక్సిడెంట్ లో పోయాడు."

ఉలిక్కిపడింది ద్వారకి.

'ఛీ....ఛీ....భగవంతుణ్ణి మరీ అంత కర్కోటకుడిగా చిత్రించకండి, బాబాయ్. భగవంతుడు దీనులకు అభయహస్త మిచ్చే సౌజన్యమూర్తి కావాలి కానీ, తన కివ్వాల్సిన బాకీ తీర్చలేదని నిండు ప్రాణాన్ని బలి తీసుకునేంత స్వార్థపరుడా? అదే నిజమయితే అలాంటి భగవంతుడికి రెండు చేతులెత్తి నమస్కరించడానికి సిగ్గుపడాలి.'

ఆమె ఆవేశాన్ని మధ్యలోనే ఆపుతూ అన్నారాయన:

"ఏదోలేమ్మా మన మనస్సులు లెక్కలేనన్ని అనుమానాలతో, పిరికిగా ఆలోచిస్తుంటాయి. అన్నిటినీ ఆయన కెందుకు లేమ్మా ఆపాదించడం? ఏదో ఎవరి భయాలు వాళ్ళ కుంటాయి."

నిట్టూర్చింది ద్వారకి. "మనకి దేవుడిమీద భక్తి కంటే భయమెక్కువనిపిస్తుంది బాబాయ్."

ఆయన చాలాసేపు మౌనంగా ఉండిపోయారు. ఆపిల్ల యనాలసిస్‌లో కొంత నిజమున్నట్టు ఆయనకి అనిపిస్తూంది.

అంతవరకు ఒక ప్రక్కగా కూర్చుని అలసట తీర్చుకుంటున్న వర్ధనమ్మ రావడంతో టాపిక్ పుణ్యతీర్థాల లోకి మళ్ళింది. ఈ మధ్యలో వెయ్యి రూపాయలు హుండీలో వేసి వచ్చారాయన. ఈ మారాయనకు అడ్డు పడలేదు ద్వారకి.

*   *   *

"అరె, పెద్దమ్మా, నువ్వెప్పుడొచ్చావు?" తీరిగ్గా స్తంభాల మేడలో కొచ్చి కూర్చుని ప్రసాదం తింటున్న ద్వారకి తన వెనగ్గా పెద్దగా వినవచ్చిన శబ్దానికి వెనక్కు తిరిగింది. చంకలో చంటాడితో ఒక యువతి ఒక నడి వయస్కురాలికి ఎదురు నడుస్తూ పరామర్శిస్తూంది ఆనందంగా. పట్టుచీర గాలిలో రెపరెప లాడుతూంది.

"అదేంటి, పెద్దమ్మా. బొత్తిగా కమ్మలయినా పెట్టుకోకుండా వచ్చావు?"

"ఇప్పుడే నిలువుదోపిడీ ఇచ్చి వస్తున్నానే, పంకజం."

"అయ్యో, చంటిదానికి విరేచనాలయినప్పుడు మొక్కుకున్న దేనా? అయినా పెద్దమ్మా, ఏ తోమాలసేవో, ఉయ్యాలసేవో మొక్కుకోకపోయావటే?"

ద్వారకతో పాటు వింటున్న అందరికీ ఆ సంభాషణ చాలా ఆసక్తికరంగా ఉంది.

"పోనీ తలా ఒక నగ ఇవ్వలేకపోయావా, పెద్దమ్మా. ఏ ఉంగరమో మిగిలింది హుండీలో వేస్తే పోయేదిగా!" పెద్దమ్మ కళ్ళింత చేసుకుంది.

"ఏమిటేమిటీ? అలాకూడా ఇవ్వచ్చా? అయ్యో! అయ్యో! కాసింత ముందయినా చెప్పావు కాదే పంకజం. మీ కమలక్క, అనసూయక్క, అలివేలుతో పాటు నీకూ ఒకటి ఇద్దును గదా!"

ఈ విషయం తనకెవరూ చెప్పక తనని ఇంత నష్టంలో ముంచినందుకు పెద్దమ్మ బాధపడుతుంటే, కాస్త ముందుగా చెప్పిఉంటే తనకీ అంతో ఇంతో ముట్టిఉండేదని పంకజం వాపోతూంది. ప్రసాదాలు భోజనం చేయడం అయ్యాక లేస్తుంటే శారద అమ్మను ఎవరో పలకరించారు.

"నువ్వా, సత్యా, ఎప్పుడొచ్చావు? శోభకు నీలా లివ్వడానికి తీసుకొచ్చావా?"

"లేదు ఆంటీ. అప్పుడేదో దిక్కుతోచక మా అమ్మ మొక్కింది. చూస్తూ చూస్తూ పెళ్ళి కెదిగొస్తున్న పిల్ల బారెడు జడ ఎలా ఇవ్వను–చెప్పు? అపరాధంగా ఓ నూట పదహార్లు వేసి ఐదు కత్తిరింపు లిప్పించి వస్తున్నాను."

సత్య, శారద అమ్మతోపాటు అంతా ధ్వజస్తంభం దాటుకుని, టెంకాయనీళ్ళ చితచితలో జాగ్రత్తగా నడుస్తున్నారు.

రహస్యంగా అంది ద్వారకి.

"మొత్తానికి దేవుడు భక్తులకు మంచి చాయిస్ ఇచ్చాడే, శారదా,"

"ఉష్." వారించింది శారద.

"మా పాపాయికి దేవుడు వినేస్తాడని భయం" అని నవ్వాడు విజయ్."

* * *

"నిన్న గుడికి రాకపోతివే ఈరోజు బయలుదేరుతున్నావేం!

"భలేదానివే. మొక్కుబడి గుండివ్వకుండా గుడిలోకెవరయినా వస్తారేంటి చిన్నక్కా!" ద్వారకి అమాయకత్వానికి పన్నెండేళ్ళ ప్రసాద్‌కు ఆశ్చర్యంగా ఉంది.

కళ్యాణకట్ట కళ్ళ కింపుగా, చూడముచ్చటగా ఉంది. పెరిగిన గడ్డాలు, పెంచుకున్న జుట్లు, నిడుపాటి జడలు మొదటి స్టేజి అయితే, అర్ధపింగళాలు, పసిపిల్లల ఏడుపులు, మధ్యస్టేజి అయితే, నిగనిగలాడే గుండ్లు, మూలనున్న నీలాలగుట్టలు ఆఖరి స్టేజి. కళ్యాణకట్ట దాటాక ప్రసాద్ నున్నటి గుండును చూస్తూ అంది ద్వారకి.

"టిక్కెట్టు కొన్నావు కదా—మరలా రెండు రూపాయలెందు కిచ్చావు చిన్నా!"

"భలేదానివే చిన్నక్కా. ఆ ముడుపు చెల్లించకపోతే ఈ వరకు నా గుండునిండా ఎర్రటి ముగ్గు లుండేవి" అని పకపక నవ్వాడు.

బంగారు తొడుగుతో మెరిసిపోయే సదు మెట్లతో అంతంగా మెరిసిపోయే కోనేరు, అందులో పావనమైన భక్తి భావంతో పులకితమైన స్వచ్ఛమైన నీరు - ద్వారకి మనసులో మనోహరంగా ఊహిస్తున్న బంగారు కోనేరు కళ్ళెదుట కనిపించగానే ఒక్క క్షణం స్థంభించి తేరుకుంది.

"చిన్నక్కా, చల్లుకో, చల్లుకో. తిరుపతోదకం' తిరుపతోదకం." నున్నటి గుండుతో గబగబ పైకి వచ్చి తలా కాస్త చల్లేశాడు ప్రసాద్. తలపై పడిన తడిని కంపరంగా తుడుచుకుని చుట్టూ కలియచూచింది. పాచి పట్టిన గోడలు, మురికి అల్లుకుపోయిన మెట్లు, దాని చుట్టూ విచ్చలవిడిగా కాలకృత్యాలు తీర్చుకుంటున్న జనం, వాళ్ళ మధ్యగా ప్రగాఢమైన భక్తితో శిరస్సుదాకా మునిగిపోయి, అదే నీటిని నోటినిండా తీసుకుని ప్రక్షాళనం చేసుకుని పునీతమై పోయినట్లు భావిస్తున్న భక్తులు - ద్వారకి శరీరంలోని రోమ రోమం అసహ్యంతో జలదరించిపోయింది.

"చిన్నక్కా, పది పైసల నా నామాలెట్టున్నాయి!" అంటూ ఉషారుగా వచ్చి ప్రసాద్ తనని కుదిపేవరకు ఈ లోకంలో లేకపోయింది ద్వారకి.

* * *

శంఖుమిట్ట కాలనీలో కాలేజికారిడార్ తాలూకు పిట్టగోడ మీద కూర్చుని చదువుకుంటున్న పుస్తకాలలో నుండి విసుగ్గా తలెత్తింది ద్వారకి. ఎదురుగుండా అంత ఎత్తులో రంగు బల్బులతో వజ్రాలలా మెరుస్తున్న శంఖు,

చక్రం, మధ్యలో వెంకటేశుని నామాలు దివ్య సుందరంగా, అద్భుతంగా ఉన్నాయి. క్షణకాలం మెరుపులా మనసును పారవశ్యం చుట్టుముట్టింది. క్షణాలు గడిచేకొద్దీ ఆ పారవశ్యం వెనుక వెలితి; ఎక్కడో ఆ వెలితి ? తనని పొద్దుటినుండీ మానసికంగా బలహీనురాల్ని చేస్తున్న ఆ వెలితి ఎక్కడుంది?

అనుకోకుండా ఈ నాడు దివ్య మంగళ స్వరూపుని దర్శనం కలిగింది. దోవ పొడుగునా రమ్యసుందర ప్రకృతిని చూడగలిగింది ఇప్పుడే. చంద్రగిరి మెట్లకు దగ్గరగా దేవుని పేరిట పెంచబడిన తోటా, ఆ తోట నిండా విరిసిన రోజా పుష్పాలూ తనని పరవశంలో ముంచాయి. ఇకపోతే, తనీ నాడు కలసి ప్రయాణం చేసిన మనుషులు పూర్తిగా పరిచితులు కాకపోయినా, అపరిచితులేం కాదు. సన్నిహితురాలూ, స్నేహితురాలూ అయిన శారద, సహృదయుడూ, స్నేహ పాత్రుడూ అయిన విజయ్, చిన్నక్కా అని వరస కలిపి ఆప్యాయంగా పిలిచే ప్రసాద్, తనని ఆప్యాయంగా చూస్తున్న అమ్మ, అమ్మమ్మ, బాబాయ్ - వీళ్ళేవరివల్లా తన మనసులో వెలితి కలిగే అవకాశం లేదు. పోతే, మానసికంగా తను పొందలేని దేమీ లేదు వీళ్ళు పొందుతున్న ఆనందాన్ని చూచి ఈర్ష్యపడడానికి. అయితే....అయితే, ఈ వెలితి, ఈ అసంతృప్తి, ఈ అశాంతి, వీటి స్వరూపం నాలో ఎందుకు ముద్ర వేసుకుంది ? చాలా అపురూపంగా, అందమైన స్మృతి చిహ్నంగా దాచుకోవాలనుకున్న ఈ ప్రయాణంలో ఈ అపశ్రుతి ఎక్కడుంది? విచారంగా చూపు మరల్చుకొన్న ఆమెకు ఎదురుగుండా కుర్చీలో కూర్చొని తననే తదేకంగా,

పరిశీలనగా చూస్తున్న విజయ్ లోతైన చూపులు దర్శన మిచ్చాయి.

ఆమెకు అంతరాంతరాల్లో, తన వెలితికి కారణం ఎక్కడో కొద్దికొద్దిగా గ్రహింపు కొస్తూంది. కాని దాని తాలూకు సమగ్ర స్వరూపాన్ని సంపూర్ణంగా తెలుసుకోవ డానికి గజిబిజిగా ఉన్న ఆమె మేధ చాలడం లేదు. దానిని అధిగమిస్తే కాని, ఆమెకు ఈ అవస్థ నుండి విముక్తి కలిగేట్టు లేదు. అలాటి దశలో విజయ్ చూపులు ఆమెకు కొంత ఆధారమిచ్చాయి.

కుర్చీలో నుండి లేచి రెండడుగులు ముందుకు వేసి – "నీ కేమయింది - అలా ఉన్నావు?" అని అడిగిన విజయ్ తో ఎలాటి సంకోచం లేకుండా చెప్పింది ద్వారక :

"నా కీ రోజెందుకో చాలా విచారంగా ఉం[illegible]జయ్."

ఆమెకు జవాబు విజయ్ చెప్పలేదు కాని, అక్కడే కూర్చుని చిక్కుడుకాయలు వలుస్తున్న వర్ధనమ్మ అందుకుంది చటుక్కున :

"అదేమిటమ్మడూ, ఈ రోజుకంటే పుణ్యదినం మరొక టుంటుందా? సర్వేశ్వరుడి పాదాలముందు కూర్చుని అలాటి మాట లనవచ్చా?"

ఆ కాలేజీల మధ్యగా విశాలమైన రోడ్డు వెంబడి నడిచిపోతున్న అందమైన జంట అమ్మమ్మ మాటలకు ఇటు తిరిగి, వెంటనే తల తిప్పుకుని చెయ్యీ చెయ్యీ పట్టుకుని వెళ్ళిపోయారు.

"భగవంతుణ్ణి మనం నమ్మాలే కాని, ఎక్కడ లేదు, అమ్మమ్మా ?"

"అదేమిటే, అమ్మాయ్, అదో దారి, ఇదో దారి. ఆ శంఖు చూడు, ఆ చక్రం చూడు కళ్ళు పావనమయి పోయాయంటే నమ్ము."

'నిజమే. ఆ దివ్యమంగళస్వరూపాన్ని, ఆ వైభవాన్ని చూస్తుంటే తనకీ ఒళ్ళంతా జలదరించి, ఒకలాటి అనుభూతి నొందిన మాట వాస్తవమే కానీ.... కానీ తనలోని వెలితి ఈ వెలితి....'

లోపలనుండి ముసలమ్మగారి పిలుపు రావడంతో, ఆమెకు జవాబు చెప్పే క్లిష్ట పరిస్థితి నుండి తప్పించుకుంది ద్వారక. అంతవరకు ఆమె ముఖంలో తాండవిస్తున్న నిస్తేజమూ, వేదనాపూరితమూ, అశాంతిమయమూ అయిన భావాలను గమనిస్తున్న విజయ్ కంఠం సవరించుకుని సానుభూతిగా అన్నాడు:

"లాభం లేదు, ద్వారకీ నువ్వు మరీ అంత సెన్సిటివ్‌గా ఉండకూడదు. సంఘంలో జరిగే అన్ని మోసాలతో పాటు ఇదీ ఒకటని సరిపెట్టుకోవాలి. భగవంతుణ్ణి చూడడమే మన ధ్యేయంగా పెట్టుకోవాలి కాని, మన మనస్సును పరిసరాల మీదకు వదిలేస్తే మిగిలేది నిజానికి పరిష్కారం దొరకని సమస్యే అవుతుంది,"

అతను అలా చెప్పుతున్నప్పుడు ఆమెకు గుడి దగ్గర తాము చెప్పకుండానే చెప్పులు జాగ్రత్త చేశానని తగవులాడి రూపాయి ఇవ్వండే కాళ్ళు వదలని ముక్కుపచ్చలారని

పసివాళ్ళ మోసపు ప్రథమ సోపానం, గుడి లోపల వద్దన్నా వినకుండా నాలుగు గజాల దూరం సూటుకేసు మోసి రూపాయిన్నరకు డిమాండ్ చేస్తున్న కూలీలు, కళ్యాణకట్టలో తమ నైపుణ్యాన్ని చూపి అదనంగా కొన్ని రూపాయలు మూట కట్టుకుంటున్నవాడూ, ప్రక్కవాడి జేబిలో మాయమయిపోయిన పర్సూ, కొబ్బరికాయ దగ్గర నుండి సవరాలు దాకా జరుగుతున్న బేరాల తేడాలు, ఇంకా కళ్ళున్న గుడ్డివాళ్ళూ, కాళ్ళున్న కుంటివాళ్ళూ చేస్తున్న వ్యాపారాలు ఆమె మస్తిష్కంలో మెదలాడి, ఆమె కనుపాపలు అసహనంగా చలించాయి.

"కాదు విజయ్. ఇవన్నీ భక్తి పేరిట ఈ పావనమైన కొండమీద జరుగుతున్న మోసాలు .... మరెక్కడా కాదు భగవంతుని పాదాలముందు భక్తులు ఎదుర్కొంటున్న దోపిడీలు. ఉహుఁ .... ప్రతి చోట జరిగే మోసాల లాగ అంగీకరించడానికి నా మనస్సు వ్యతిరేకిస్తూంది ...." ఆగింది ద్వారకి.

విజయ్ మాట్లాడలేదు. ఆమె మానసిక అవస్థ అర్థమయినట్టు చూస్తున్నాడు.

"నా కీ క్షణంలో భగవంతుని ఉనికిమీదే నమ్మకం పోతోంది, విజయ్. ఆయన భక్తిలో సత్యమే ఉంటే ఆయన కొరకు కొన్ని వందల మైళ్ళు వెనక్కు నెట్టి ముందుకొస్తున్న భక్తులకు, రకరకాల శ్రమల కోర్చి ఆయన పాదాల దర్శనం కొరకు ప్రాకులాడుతున్న భక్తులకు ఆయనిచ్చే స్వాగతమా

ఇది? ఆయన పాదధూళితో పావనమైన ఈ పవిత్రమైన శిఖరం మీద జరగాల్సిన అన్యాయాలా ఇవి? ఇంతమంది ప్రజలలో తన ఉనికిమీద నమ్మకం కలిగించిన ఈ దేవుని చుట్టూ ఉన్న నాలుగు గజాల స్థలంలో కూడా అన్యాయాలేనా?" ఆమె ఆవేశం ఆమెకు ఆయాసాన్నందించింది.

"ప్రశాంతంగా, నిర్భీతిగా నాలుగు క్షణాలు గడపడానికి భగవంతుని చుట్టూ నాలుగు గజాల చోటైనా దొరుకుతుందనుకున్నాను ...." అతను సానుభూతిగా ఆమె వైపు చూస్తున్నాడు.

"ఇంకొకటి, విజయ్. ఈ పుస్తకం చదివి చూడు. దీనిని పూర్తిగా చదివితే అతి సామాన్యుడైన మానవుడికి లేని మహా శక్తుల్ని అంటగట్టి, భగవంతుడని అన్యాయంగా మనమే గద్దె నెక్కించామేమో అనిపిస్తుంది. ఆ భావం కలగగానే పుస్తకం మూసేసి కూర్చున్నాను. లేకపోతే విష్ణుమూర్తి లక్ష్మీదేవిని వెతుక్కుంటూ కొండలమ్మట నెత్తురు కారుకుంటూ రావడమేమిటి? తన ఆవు ఎవరికో పాలు ఇచ్చిందనే కోపంతో గొల్లవాడు ఆవును కొట్టబోతే ఆ గొల్లవాడిని అన్యాయంగా విష్ణువు శపించడమేమిటి? వాడేం పాపం చేశాడు? ఆకాశరాజు పుత్రిక కొరకు సామాన్య మానవుడిలా ఆ విరహం లేమిటి? తనని కొల్చినవాడికి మోక్ష ప్రాప్తి లేకపోతే నరకప్రాప్తి, వాడెంత సద్గుణుడైనా సరే! ఛీ-ఛీ! చాలా చీప్‌గా ఉన్నాయి ఈ పుస్తకాలు."

ఒక చల్లటి పిల్ల తెమ్మెర మల్లెల వాసన మోసుకుంటూ వాళ్ళమీదుగా వెళ్ళిపోయింది.

"ద్వారకీ! అవన్నీ ఏమిటో కట్టు కథలు. నీవు నమ్మకు. భగవంతుడనే పేరుమీద మనల్ని నడిపించే శక్తి ఏదో ఉందని మాత్రం విశ్వసించు. పాపభీతి వల్లనైతే నేమి? స్వర్గ వాంఛల వల్లనైతే నేమి అవినీతి నుండి వెనక్కి వెళ్ళడానికి ఆయుధమైన దైవశక్తి పట్ల చేతులు జోడించు."

భగవంతునిమీద నమ్మకంతో ఒక ప్రక్క, ఆయన చుట్టు• జరుగుతున్న మోసాలమీద జుగుప్సతో ఒక ప్రక్క చలించిపోయి చెబుతున్న అతని జవాబు ద్వారకికి కొంత ఉపశాంతి నిచ్చింది.

* * *

ఆ మర్నాడు తిరిగి వెళ్ళుతూ అనుకుంది ద్వారకి.

'ఈ ప్రయాణం చెయ్యకుండా ఉండాల్సింది. నా అందమైన కల చెరిగిపోయేది కాదు.'